کد خبر: ۴۱۴۴۹۴
یکشنبه ۱۳ شهریور ۱۴۰۱ ۱۱:۰۷

غذاهای اصلاح‌شده ژنتیکی را بخوریم یا نه؟

در پژوهشی سلامت غذاهای اصلاح‌شده ژنتیکی بر اساس اصل اخلاقی زیان‌نرسانی مورد بررسی قرار گرفته است.<;br&#۴۷;><br&#۴۷;>

به گزارش سایت خبری پرسون، غذا یکی از نیازهای اصلی بشر است و گرسنگی و سوءتغذیه، علت مستقیم بسیاری از بیماری‌های کودکان و بزرگسالان به‌حساب می‌آیند. اختلال در رشد، ضعف سیستم ایمنی بدن و معلولیت‌های برگشت‌ناپذیر از نتایج مستقیم رژیم غذایی نامناسب هستند. طبق اعلام سازمان جهانی سلامت مهم‌ترین عامل کوتاهی قد ۲۰۸ میلیون نفر در جهان، سوء تغذیه است و بیش از ۹۰۰ میلیون نفر نیز به دلیل کمبود ید مشکلات تیروئیدی دارند. بنابراین غذا در حفظ سلامتی و حیات انسان‌ها تأثیرات بسزایی دارد و مصرف غذای کافی و مناسب برای حفظ سلامت انسان ضروری است.

پیشرفت‌های اخیر در رشته‌های زیست‌فناوری و مهندسی ژنتیک، امکان تولید غذاهای اصلاح‌شده ژنتیکی را فراهم کرده است. کشاورزان و دامداران از دیرباز با بهره‌گیری از روش‌های سنتی کشاورزی و دامپروری به دستکاری و اصلاح گیاهان و جانوران مشغول بوده‌اند، اما امروزه علم بیوتکنولوژی، ابزارهای پیشرفته‌ای را برای دستکاری ژنتیکی همه موجودات زنده برای تولید صفاتی کاملاً جدید به وجود آورده است. با استفاده از مهندسی ژنتیک می‌توان از هر موجودی مانند ویروس، باکتری، گیاه و یا حیوان یک یا چند ژن را جداسازی کرده و پس از تغییر، آن را به یک موجود دیگر مثل حیوان یا باکتری منتقل کرد. اما استفاده از غذاهای تولیدشده با این روش‌ها تا چه حد دارای ایمنی و اطمینان است و ازلحاظ اخلاق زیستی در چه جایگاهی قرار دارد؟

محققانی از پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی و موسسه آموزش عالی حوزوی معصومیه قم در این زمینه، پژوهشی توصیفی ـ تحلیلی را به شیوه گردآوری کتابخانه‌ای اطلاعات انجام داده‌اند. در این پژوهش سلامت غذاهای اصلاح‌شده ژنتیکی بر اساس اصل اخلاقی زیان‌نرسانی مورد بررسی قرار گرفته است.

طبق نتایج به‌دست‌آمده از این تحقیق، تولید غذاهای اصلاح‌شده ژنتیکی با مزایای قابل توجهی همراه است، اما درباره مضرات استفاده از این فناوری، مسائل ناشناخته بسیار زیادی وجود دارد. وجود خطرات احتمالی در تولید غذاهای اصلاح‌شده ژنتیکی و عدم قطعیت علمی درباره وقوع این خطرات، دلیلی برای اجرای اصل احتیاط در تولید این غذاهاست.

به گفته مریم‌السادات رضوی، محقق پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی قم و همکارش، «حل مشکل گرسنگی جهانی، بالارفتن کیفیت مواد غذایی، بهبود وضعیت اقتصادی کشاورزان و حفظ سلامت محیط زیست از مهم‌ترین مزایای تولید غذاهای اصلاح‌شده ژنتیکی هستند. تولید غذاهای اصلاح‌شده ژنتیکی به‌عنوان راه حلی مناسب برای تأمین نیازهای غذایی بشر معرفی شده‌اند، درحالی‌که سلامت و ایمنی این غذاها مورد اختلاف است».

آن‌ها ادامه می‌دهند: «مخالفان، ایمنی و سلامت این غذاها را به دلیل عدم توافق علمی و بروز خطرات احتمالی نمی‌پذیرند و معتقدند در تولید غذاهای اصلاح‌شده ژنتیکی اصل اخلاقی زیان‌نرسانی مراعات نمی‌شود. در مقابل، موافقان به دلیل توافق علمی بر ایمنی و سلامت غذاهای اصلاح‌شده ژنتیکی، نتایج آزمایش‌های موردی و تجربه موفق برخی نقاط نظیر کشور آمریکا، مدعی ایمنی و سلامت غذاهای اصلاح‌شده ژنتیکی و هماهنگی تولید این غذاها با اصل اخلاقی زیان‌نرسانی هستند».

بنا بر نتایج این تحقیق، به نظر می‌رسد باید از حکم کلی درباره زیانمند بودن یا نبودن همه غذاهای اصلاح‌شده ژنتیکی پرهیز کرده و به‌صورت موردی در این خصوص اعلام نظر کرد. درواقع اگر دلایل قانع‌کننده‌ای بر زیانمند بودن یا نبودن غذای اصلاح‌شده ژنتیکی خاصی اقامه شد، تنها در همان مورد می‌توان به نادرستی یا درستی تولید آن حکم کرد.

رضوی و همکارش معتقدند: «با توجه به ابهام درباره ایمنی و سلامت تولید غذاهای اصلاح‌شده ژنتیکی برای انسان و محیط زیست، این غذاها بهترین کاندیدا برای کاربرد اصل احتیاط هستند. چراکه دانش علمی کنونی برای ارزیابی دقیق خطرات بهداشتی و زیست‌محیطی تولید غذاهای اصلاح‌شده کافی نیست و بر اساس وضعیت فعلی دانش، به‌کارگیری اصل احتیاط جهت به حداقل رساندن خطرات احتمالی تولید غذاهای اصلاح‌شده ژنتیکی درکنار حفظ مزایای آن‌ها ضروری است».

این یافته‌های علمی در مجله «اخلاق زیستی» منتشر شده‌اند. این مجله توسط مرکز تحقیقات اخلاق و حقوق پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی و با همکاری انجمن بین‌المللی اخلاق زیستی اسلامی و انستیتو اخلاق زیستی و حقوق سلامت منتشر می‌شود.

منبع: ایسنا